



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 102/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť R. B., S., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Rožňava na verejnom pojednávaní 11. februára 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 67/2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 16. marca 2009 doručené podanie R. B., S. (ďalej len „sťažovateľ“), označené ako „*Návrh na začatie konania*“. Ústavný súd podľa obsahu posúdil podanie sťažovateľa ako sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) na verejnom pojednávaní 11. februára 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 67/2008 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti a priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ 25. augusta 2008 doručil okresnému súdu návrh na začatie konania (ďalej len „žaloba“), ktorým sa domáhal určenia rodinného stavu odporkyne K. L., R. (ďalej len „odporkyňa“). Sťažovateľ v žalobe navrhol, aby si okresný súd vyžiadal od Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Rožňave správu „o rodinnom stave odporcu... kde sa odporca povinne vyjadrovala k svojmu rodinnému stavu za kritické obdobie od začiatku roka 2001 do konca januára 2006“. Konanie o žalobe sťažovateľa bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 12 C 67/2008. V predmetnej veci sa 11. februára 2009 konalo verejné pojednávanie, pričom v zápisnici o tomto pojednávaní je okrem iného uvedené:

„Sudkyňa ďalej uvádza, že vzhľadom na obsah trestného spisu, ktorý bude ešte dooboznamovaný na dnešnom pojednávaní, nebude vykonávaný dôkaz vyžiadaním správy ÚPSVaR, pretože je to dôkaz zbytočný, nehospodárny a napokon bol predmetom trestného konania, kde bol vyhodnotený súdmi 1. a 2. stupňa.“

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu hodnotí uvedený postup okresného súdu (nevykonanie navrhovaného dôkazu) takto:

„Tieto tvrdenia súdu sa nezakladajú na pravde, sú absurdné, zavádzajúce, cieľavedome ochraňujú tým žalovanú a všetkých dotknutých, (v tr. konaní poškodenú) (aby za žiadnych okolností nedošlo k zmene rozhodnutia súdov v prospech odsúdeného), pretože súd v 1. stupni v tr. veci o týchto okolnostiach (o vyžiadaní správy z ÚPSVaR nevykonával dokazovanie) a preto predmetom konania táto vec prejednávaná nebola.“

Napriek uvedenému z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ podaním z 23. februára 2009 vzal žalobu späť v celom rozsahu. V nadväznosti na späťvzatie žaloby okresný súd uznesením č. k. 12 C 67/2008-75 z 27. februára 2009 konanie vo veci sťažovateľa zastavil.

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie zároveň vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 1/2007 zo 7. februára 2007 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 To 15/2007 uznaný vinným zo spáchania prečinu

nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov, ktorý bol podmiennečne odložený.

Sťažovateľ na uvedené trestné konanie v sťažnosti poukazuje a v tejto súvislosti okrem iného uvádza:

„V druhom stupni Odvolací súd... navrhovaný dôkaz nevykonal zákonným spôsobom. Rozhodol podľa nepriamych dôkazov. Poškodená (odporkyňa, pozn.) svojou neprítomnosťou na pojednávaní odvolacieho súdu sa vyhla priameho dokázania jej rodinného stavu. Odvolací súd riadne dovolanie vo veci nepripustil, hoci na to neboli žiadne dôvody.

Odvolací súd uznesenie odôvodnil tým, že mala byť vyžiadaná správa z ÚPSVaR na zistenie rodinného stavu poškodenej. Tento dôkaz má dôležitý význam pre ustanovenie právnej kvalifikácie v zmysle § 360 ost. 2 písm. b, TZ, ďalej má dôležitý význam pre vierohodnosť výpovede poškodenej.“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálehom vyslovil, že boli porušené jeho základné práva „na základe práva podľa článku 46 (1) Ústavy Slovenskej republiky“, a zároveň žiada, aby ústavný súd „zrušil opatrenie súdu zo dňa 11. febr. 2009, ktoré hrubo obmedzuje základné práva sťažovateľa pre spravodlivé rozhodnutie vo veci. Aby Ústavný súd zrušil žalobu v celom rozsahu sp. zn. 12C/67/2008 zo dňa 25. 08. 2008 Okresného súdu v Rožňave a vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ďalej prikazuje Okresnému súdu v Rožňave, v obnovenom konaní, vo veci určenia rodinného stavu žalovanej, aby navrhovaný dôkaz žalobcom vybavil zákonným spôsobom, aby sa zakázalo v pokračovaní v porušovaní práva sťažovateľa.“

Sťažovateľ požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom s poukazom na svoje sociálne pomery.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Zo sťažnosti sa dá vyvodiť, že sťažovateľ namieta porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu na verejnom pojednávaní 11. februára 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 67/2008, ktorým tento súd odmietol vykonať dôkaz vyžiadaním si správy z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave o rodinnom stave odporkyne. Zároveň ale zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podaním z 23. februára 2009 vzal žalobu späť v celom rozsahu, a okresný súd preto uznesením č. k. 12 C 67/2008-75 z 27. februára 2009 konanie vo veci sťažovateľa zastavil.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nie sú oprávnené rozhodovať všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

V danom prípade sťažovateľ mohol po rozhodnutí okresného súdu vo veci jeho žaloby podať proti namietanému postupu okresného súdu podľa § 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku odvolanie, o ktorom by bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť Krajský súd v Košiciach. Z uvedeného vyplýva, že o namietanom porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť podľa tvrdenia sťažovateľa v priebehu namietaného konania pred okresným súdom, nemá ústavný súd právomoc rozhodnúť, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel tiež k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je aj zjavne neopodstatnená. Z priloženej dokumentácie totiž vyplýva, že sťažovateľ napriek tomu, že nesúhlasil s postupom okresného súdu, na pojednávaní

11. februára 2009 vzal svoju žalobu späť v celom rozsahu, v dôsledku čoho okresný súd v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (§ 96 ods. 1 a 2) uznesením č. k. 12 C 67/2008-75 z 27. februára 2009 konanie zastavil. Za okolností, keď sám sťažovateľ svojím procesným úkonom vyvolal zastavenie namietaného konania, a to aj napriek tomu, že v jeho priebehu podľa jeho tvrdenia došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je zjavne neodôvodnené, aby sa v konaní pred ústavným súdom domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva namietaným postupom okresného súdu.

Na tomto základe ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci, ako aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľa bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o jeho ďalších návrhoch (napr. žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2009